

de „vordende Husmænd“ faa god Lejlighed til at leve sig ind i — og forstaa — hvilken Værd og Betydning smaa, men dygtige og gode Hjem har for Samfundet i sin Helhed. Noget, som de vistnok næppe lærer at kende paa „den store Skole“.

Hertil kommer endnu dette, at paa denne Maade vilde saare mange af vort Lands dygtigste Husmænd og Bolsmænd blive draget med ind i en god Samfunds-Tjenergerning, og dette vilde være en stor Vinding for vort Folk. Thi som en Franskmand har sagt: „Det Folk er det dygtigste, der har de fleste og de bedste Skoler. Er det det ikke i Dag, saa vil det være det i Morgen.“ — Hvilken Udtalelse jo forøvrigt er i Overensstemmelse med vor nuværende Landbrugsministers Ord, nemlig: „I Fremskridtets Tjeneste hæves Brug for alle gode Kræfter.“

Fremdeles vilde sikkert en saadan Skoleholder virke til, at mange yngre Husmænd vil stræbe fremad efter, at de ogsaa en Gang maatte opnaa den Hæder (ja, thi Husmændene vil sikkert værdsætte denne Udmærkelse meget højt) at kunne blive „Lærer“. Der vil altsaa blive et ædelt Kapløb under en saadan „indbyrdes Undervisning“.

Jeg tror, at ad denne Vej maa den vordende Husmandsskole gaa, hvis den skal kunne faa en stor og velsignet Fremtid. Og dette er jo dog Maalet, som alle vi, der gerne vil fremme denne gode Sag, ønsker.

3. Skrivelse af 12te Oktober 1901 fra Lærer A. Christensen, Sønder Tranders.

Den højtærede Kommission har rettet to Spørgsmaal til mig, og jeg tillader mig at besvare dem saaledes:

ad 1. Idet jeg forudsætter, at den eller de paatænkte Husmandsskoler vil blive forsynede med alt, hvad der paa nogen Maade kan vise og indprente et Nutids-Husmandsbrugs Karakter og Maal, anser jeg det ubetinget for heldigere at knytte de korte Kursus til disse Skoler fremfor at holde dem i flere forskellige Skoler, der hver for sig kun meddeler Undervisning i et enkelt Fag.

Jeg tænker mig, at der ved de omhandlede Husmandsskoler først og fremmest lægges Vægt paa det, der vedrører det almindelige Husmandsbrug, det Husmandsbrug, som hviler paa Landbrug og Husdyravl, saaledes som det aldeles overvejende Flertal af Husmænd er henvist til at drive det. Thi med al Respekt for Bierhvervene bør det dog stadig erindres, at der med hele vor talrige Husmandsstand for Øje er ret snævre Grænser for deres Udøvelse saavel som for Afsætningen af de Produkter, de bringer.

Under det korte Kursus paa Husmandsskolen skal da Husmanden eller hans Hustru ikke blot nyde Undervisning i det specielle Fag, der nu særlig har draget dem dertil, men de skal især have et klart og sikkert Indtryk af et tidssvarende Husmandsbrug som Helhed. Dette Indtryk skal de have gennem nogle velafpassede Foredrag om Grundprincipperne for Husmandsbrug og gennem alt, hvad Øjet møder paa Husmandsskolens Grund.

ad 2. Med alle Kursus hvilende paa dette fælles Grundlag vil det ikke falde vanskeligt Aaret igennem efter Aarstiden at samle Deltagere til Kursus snart med en Gren, snart med en anden af Husmandsbruget som Hovedfag. Foruden to eller tre typiske Husmandsbrug af forskellig Størrelse maa der antagelig knyttes til Husmandsskolerne en Forevisningsmark og et større Hønseri samt Havebrug og Biavl. Om Sommeren vil det da blive Planteavl, derunder Rodfrugtdyrkning og Sommerstaldfodring, samt Fjerkræopdræt og Biavl, der ligger for. Om Vinteren Regnskabsføring, Husdyrlære, Fodringslære, Gødningslære m. m.